

ĐẠI HỌC HUẾ
TRƯỜNG ĐẠI HỌC LUẬT

NGÔ THỊ KHÁNH PHƯƠNG

**TRÁCH NHIỆM VẬT CHẤT THEO PHÁP LUẬT
LAO ĐỘNG VIỆT NAM QUA THỰC TIỄN ÁP DỤNG TẠI
CÁC DOANH NGHIỆP TỈNH QUẢNG TRỊ**

Chuyên ngành: **Luật Kinh tế**

Mã số: **838 01 07**

TÓM TẮT LUẬN VĂN THẠC SĨ LUẬT HỌC

THỪA THIÊN HUẾ, năm 2019

Công trình được hoàn thành tại:

Trường Đại học Luật, Đại học Huế

Người hướng dẫn khoa học: **TS. Đào Mộng Điệp**

Phản biện 1:

Phản biện 2:

Luận văn sẽ được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận văn
thạc sĩ họp tại: Trường Đại học Luật

Vào lúc.....giờ.....ngày.....tháng năm.....

MỤC LỤC

PHẦN MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của vấn đề nghiên cứu	1
2. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu đề tài	1
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	2
4. Phương pháp lý luận và phương pháp nghiên cứu	3
5. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn của luận văn	4
6. Bố cục của luận văn	5
Chương 1. MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN PHÁP LUẬT VỀ TRÁCH NHIỆM VẬT CHẤT	6
1.1. Khái quát về trách nhiệm vật chất	6
1.1.1. Khái niệm trách nhiệm vật chất	6
1.1.2. Đặc điểm của trách nhiệm vật chất	6
1.1.3 Vai trò của trách nhiệm vật chất trong quan hệ lao động	6
1.1.4. Phân biệt trách nhiệm vật chất với một số loại trách nhiệm pháp lý khác	7
1.1.4.1. Phân biệt trách nhiệm vật chất và trách nhiệm bồi thường thiệt hại trong luật lao động	7
1.1.4.2. Phân biệt trách nhiệm vật chất trong luật lao động với trách nhiệm bồi thường thiệt hại trong luật dân sự	7
1.1.4.3. Phân biệt trách nhiệm vật chất trong luật lao động và trách nhiệm tài sản trong luật kinh doanh thương mại	7
1.1.4.4. Phân biệt trách nhiệm vật chất trong luật lao động và trách nhiệm bồi thường thiệt hại khi đình công bất hợp pháp gây thiệt hại cho người sử dụng lao động	7

1.2. Khái quát pháp luật về trách nhiệm vật chất trong quan hệ lao động	7
1.2.1. Phạm vi, đối tượng điều chỉnh.....	7
1.2.2. Căn cứ áp dụng trách nhiệm vật chất	8
1.2.3. Xác định mức bồi thường và cách thức thực hiện bồi thường	8
1.2.4. Trình tự, thủ tục áp dụng trách nhiệm vật chất	8
1.2.5. Giải quyết tranh chấp.....	8
1.3. Những yếu tố ảnh hưởng đến thực hiện pháp luật về trách nhiệm vật chất.....	8
1.3.1. Yếu tố kinh tế.....	8
1.3.2. Yếu tố pháp luật.....	9
1.3.3. Yếu tố ý thức của người sử dụng lao động, người lao động	9
Tiểu kết chương 1	10
Chương 2. THỰC TRẠNG PHÁP LUẬT VỀ TRÁCH NHIỆM VẬT CHẤT VÀ THỰC TIỄN ÁP DỤNG TẠI CÁC DOANH NGHIỆP TỈNH QUẢNG TRỊ.....	11
2.1. Quy định pháp luật về trách nhiệm vật chất.....	11
2.1.1. Căn cứ áp dụng trách nhiệm vật chất	11
2.1.2. Xác định mức bồi thường và cách thức thực hiện bồi thường	11
2.1.3. Trình tự, thủ tục và thời hiệu áp dụng trách nhiệm vật chất	11
2.1.4. Giải quyết tranh chấp.....	12
2.2. Đánh giá thực trạng pháp luật về trách nhiệm vật chất.....	12
2.2.1. Những kết quả đạt được	12
2.2.2. Những hạn chế tồn tại.....	13
2.3. Thực tiễn áp dụng pháp luật về trách nhiệm vật chất tại các doanh nghiệp tỉnh Quảng trị.....	14

2.3.1. Tình hình kinh tế xã hội và các doanh nghiệp hoạt động tại tỉnh Quảng Trị.....	14
2.3.2. Thực tiễn áp dụng pháp luật về trách nhiệm vật chất trong các doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh Quảng Trị.....	14
2.3.2.1. Tình hình áp dụng trách nhiệm vật chất trong các doanh nghiệp..	14
2.3.2.2. Thực tiễn áp dụng pháp luật về trách nhiệm vật chất trong các doanh nghiệp.....	14
Tiểu kết Chương 2	15
Chương 3. ĐỊNH HƯỚNG, GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN VÀ NÂNG CAO HIỆU QUẢ ÁP DỤNG PHÁP LUẬT VỀ TRÁCH NHIỆM VẬT CHẤT	16
3.1. Định hướng hoàn thiện pháp luật về trách nhiệm vật chất	16
3.2. Giải pháp hoàn thiện pháp luật về trách nhiệm vật chất	16
3.3. Giải pháp nâng cao hiệu quả áp dụng pháp luật về trách nhiệm vật chất.....	17
3.3.1. Giải pháp chung.....	17
3.3.2. Giải pháp tại tỉnh Quảng Trị.....	17
Tiểu kết chương 3	19
KẾT LUẬN.....	20

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của vấn đề nghiên cứu

Kể từ khi ban hành Bộ luật lao động đến nay, vấn đề về bồi thường thiệt hại theo trách nhiệm vật chất đã được quy định tương đối đầy đủ. Tuy nhiên, còn nhiều điểm bất cập chưa phù hợp với thực tiễn nên đã gây ra nhiều khó khăn khi áp dụng trên thực tế. Mặt khác, còn nhiều vấn đề hiện nay chưa được đề cập đến nhưng thực tế giải quyết tranh chấp ở Tòa án đang gặp phải. Thêm vào đó là sự hiểu biết pháp luật của người lao động còn hạn chế và sự mâu thuẫn về lợi ích như đã nêu ở trên... là những nguyên nhân dẫn đến sự sai phạm trong việc xử lý bồi thường trong thời gian qua ở các doanh nghiệp.

Xuất phát từ tầm quan trọng của trách nhiệm vật chất đối với hoạt động sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp cũng như đời sống của người lao động; xuất phát từ tính cấp thiết phải làm rõ các quy định của pháp luật về trách nhiệm vật chất; với mong muốn tìm hiểu, phân tích nguyên nhân thực trạng và góp ý làm hoàn thiện hơn pháp luật về trách nhiệm vật chất; tôi mạnh dạn chọn đề tài “Trách nhiệm vật chất trong luật Lao động Việt Nam - thực trạng và phương hướng hoàn thiện” làm đề tài cho luận văn của mình. Từ những lý do trên tác giả đã lựa chọn đề tài: *“Trách nhiệm vật theo pháp luật lao động Việt Nam qua thực tiễn áp dụng tại các doanh nghiệp tỉnh Quảng Trị”* làm đề tài luận văn.

2. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu đề tài

2.1. Mục đích nghiên cứu

Đề tài làm rõ một số vấn đề lý luận và thực tiễn của việc áp dụng pháp luật về trách nhiệm vật chất trong các doanh nghiệp tại tỉnh Quảng

Trị để nhận diện những bất cập hạn chế trong quy định pháp luật, thực tiễn thực thi pháp luật về trách nhiệm vật chất từ đó đề xuất một số giải pháp góp phần hoàn thiện pháp luật và nâng cao hiệu quả áp dụng pháp luật về trách nhiệm vật chất phù hợp với thị trường lao động giai đoạn hiện nay.

2.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

- Xây dựng và hệ thống hóa cơ sở lý luận về trách nhiệm vật chất như: khái niệm trách nhiệm vật chất, đặc điểm trách nhiệm vật chất, phân biệt trách nhiệm vật chất với các loại trách nhiệm pháp lý khác.

- Xây dựng và hệ thống hóa cơ sở lý luận pháp luật về trách nhiệm vật chất bao gồm: Khái niệm pháp luật về trách nhiệm vật chất, sự cần thiết điều chỉnh quy định pháp luật về trách nhiệm vật chất, nội dung pháp luật về trách nhiệm vật chất, các yếu tố tác động đến thực thi pháp luật về trách nhiệm vật chất.

- Nghiên cứu và đánh giá khuôn khổ pháp luật hiện hành về trách nhiệm vật chất, đưa ra những kết quả và hạn chế

- Đánh giá thực tiễn áp dụng pháp luật về trách nhiệm vật chất trong các doanh nghiệp tại tỉnh Quảng Trị.

- Đề xuất một số giải pháp góp phần hoàn thiện pháp luật và nâng cao hiệu quả thực thi pháp luật về trách nhiệm vật chất giai đoạn hiện nay.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

3.1. Đối tượng nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu của luận văn là các học thuyết, các tài liệu tham khảo làm cơ sở cho việc nghiên cứu lý luận; tiếp cận Bộ luật lao động và các văn bản hướng dẫn thi hành để nghiên cứu pháp luật về

trách nhiệm vật chất và thực tiễn thực thi các quy định trong doanh nghiệp tại tỉnh Quảng Trị thông qua khảo cứu, các báo cáo tổng kết.

3.2. Phạm vi nghiên cứu

- Phạm vi không gian: Luận văn chỉ tập trung vào các quy định pháp luật lao động Việt Nam, đặc biệt là Bộ luật lao động quy định về trách nhiệm vật chất trên cơ sở phân tích, đánh giá pháp luật thực định và thực tiễn thi hành, từ đó đưa ra những giải pháp nhằm hoàn thiện pháp luật lao động Việt Nam trong lĩnh vực này.

- Phạm vi thời gian: Luận văn nghiên cứu tập thể lao động áp dụng pháp luật về trách nhiệm vật chất trong các doanh nghiệp từ 2015-2018.

- Địa bàn nghiên cứu: Luận văn nghiên cứu tại địa bàn tỉnh Quảng Trị.

4. Phương pháp lý luận và phương pháp nghiên cứu

4.1. Phương pháp luận

Luận văn tiếp cận các học thuyết thông qua các nguồn tư liệu, tiếp cận đường lối chính sách phát triển kinh tế thị trường theo định hướng xã hội chủ nghĩa, phát triển thị trường lao động và quan hệ lao động.

4.2. Phương pháp nghiên cứu

Để thực hiện đề tài, luận văn sử dụng một số phương pháp nghiên cứu khoa học luật, cụ thể:

- Phương pháp phân tích được sử dụng để phân tích các khái niệm quy định pháp luật hiện hành về trách nhiệm vật chất và chỉ ra những điểm bất cập trong pháp luật trong việc thực thi các quy định này ở tỉnh Quảng Trị.

- Phương pháp so sánh được sử dụng chủ yếu để so sánh những quy định pháp luật hiện hành và các văn bản hướng dẫn thi hành, so sánh các

quy định pháp luật với thực tiễn áp dụng trong các doanh nghiệp tại tỉnh Quảng Trị, từ đó chỉ ra những mâu thuẫn và những khó khăn còn tồn tại trong thực tế;

- Phương pháp thống kê nhằm chỉ các những thực trạng còn tồn tại trong việc thực thi các quy định pháp luật về trách nhiệm vật chất, từ đó đề ra các phương hướng và giải pháp hoàn thiện và cách thức tổ chức thực hiện các quy định pháp luật.

5. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn của luận văn

Về mặt lý luận: đây là luận văn nghiên cứu một cách có hệ thống, đầy đủ về trách nhiệm vật chất theo pháp luật lao động Việt Nam, đưa ra những định hướng và đề xuất các kiến nghị là cơ sở khoa học cho việc xây dựng và hoàn thiện hệ thống pháp luật về trách nhiệm vật chất theo pháp luật lao động, góp phần tăng cường hiệu quả điều chỉnh của pháp luật qua thực tiễn thi hành tại các doanh nghiệp tỉnh Quảng Trị để xây dựng và hoàn thiện chính sách trách nhiệm vật chất theo pháp luật lao động Việt Nam trong điều kiện kinh tế thị trường ở Việt Nam.

Về mặt thực tiễn áp dụng: Kết quả nghiên cứu của luận văn được sử dụng để nâng cao hiệu quả áp dụng trách nhiệm vật chất trong các doanh nghiệp tại tỉnh Quảng Trị.

Kết quả nghiên cứu cũng là tài liệu tham khảo cho các nhà hoạch định chính sách pháp luật về lao động nói chung và trách nhiệm vật chất nói riêng.

Kết quả nghiên cứu này cũng có thể được sử dụng làm tài liệu tham khảo hữu ích cho việc nghiên cứu và giảng dạy chuyên ngành luật trong các trường đào tạo về luật.

6. Bố cục của luận văn

Ngoài lời mở đầu, kết luận, danh mục tài liệu tham khảo, luận văn được chia làm 3 chương:

Chương 1: Một số vấn đề lý luận pháp luật về trách nhiệm vật chất theo pháp luật lao động Việt Nam

Chương 2: Thực trạng pháp luật về trách nhiệm vật chất theo pháp luật lao động và thực tiễn áp dụng tại các doanh nghiệp tỉnh Quảng Trị.

Chương 3: Yêu cầu, giải pháp hoàn thiện pháp luật và nâng cao hiệu quả áp dụng pháp luật về trách nhiệm vật chất

Chương 1

MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN PHÁP LUẬT VỀ TRÁCH NHIỆM VẬT CHẤT

1.1 Khái quát về trách nhiệm vật chất

1.1.1. Khái niệm trách nhiệm vật chất

Trách nhiệm vật chất là loại trách nhiệm pháp lý do người sử dụng lao động áp dụng với người lao động bằng cách bắt buộc người lao động phải bồi thường những thiệt hại về tài sản do hành vi vi phạm kỷ luật lao động của họ gây ra trong quá trình lao động.

1.1.2. Đặc điểm của trách nhiệm vật chất

Thứ nhất, trách nhiệm vật chất trong luật lao động chỉ áp dụng đối với một bên của quan hệ lao động, đó là người lao động làm công ăn lương theo hợp đồng lao động.

Thứ hai, trách nhiệm vật chất chỉ phát sinh khi trong khi người lao động thực hiện quyền và nghĩa vụ lao động.

Thứ ba, tài sản bị thiệt hại phải thuộc quyền quản lý, sử dụng, bảo quản, lưu giữ hoặc chế biến của người sử dụng lao động.

Thứ tư, trách nhiệm vật chất do người sử dụng lao động áp dụng cho người lao động.

1.1.3 Vai trò của trách nhiệm vật chất trong quan hệ lao động

Thứ nhất, đảm bảo và củng cố mối quan hệ hài hòa, ổn định của các bên trong quan hệ lao động.

Thứ hai, đảm bảo lợi ích hợp pháp, chính đáng của các bên tham gia quan hệ lao động

1.1.4. Phân biệt trách nhiệm vật chất với một số loại trách nhiệm pháp lý khác

1.1.4.1. Phân biệt trách nhiệm vật chất và trách nhiệm bồi thường thiệt hại trong luật lao động

1.1.4.2. Phân biệt trách nhiệm vật chất trong luật lao động với trách nhiệm bồi thường thiệt hại trong luật dân sự

1.1.4.3. Phân biệt trách nhiệm vật chất trong luật lao động và trách nhiệm tài sản trong luật kinh doanh thương mại

1.1.4.4. Phân biệt trách nhiệm vật chất trong luật lao động và trách nhiệm bồi thường thiệt hại khi đình công bất hợp pháp gây thiệt hại cho người sử dụng lao động

1.2. Khái quát pháp luật về trách nhiệm vật chất trong quan hệ lao động

1.2.1. Phạm vi, đối tượng điều chỉnh

Thứ nhất: Nó chỉ phát sinh trong khi người lao động thực hiện quyền, nghĩa vụ lao động, tức là trong khi thực hiện quan hệ lao động.

Thứ hai: Tài sản bị thiệt hại phải thuộc quyền quản lý sử dụng bảo quản, lưu giữ hoặc chế biếncủa người lao động.

Thứ ba: Nó do người sử dụng lao động (một bên của quan hệ lao động) áp dụng với người lao động.

Thứ tư: Có những trường hợp chỉ bồi thường một phần thiệt hại. Những đặc điểm nêu trên chẳng những cho thấy sự khác biệt của trách nhiệm vật chất trong luật lao động với các dạng bồi thường vật chất khác mà còn phần nào cho thấy phạm vi áp dụng của trách nhiệm vật chất .

1.2.2. Căn cứ áp dụng trách nhiệm vật chất

- Khi có hành vi vi phạm kỷ luật lao động
- Khi có thiệt hại về tài sản cho người sử dụng lao động
- Khi có quan hệ nhân quả giữa hành vi vi phạm và thiệt hại tài sản
- Khi người lao động gây thiệt hại tài sản có lỗi

1.2.3. Xác định mức bồi thường và cách thức thực hiện bồi thường

Đối với trường hợp làm mất tài sản, nguyên tắc chung là bồi thường một phần hoặc toàn bộ theo giá thị trường, pháp luật không quy định cách bồi thường cụ thể. Dù áp dụng mức bồi thường một phần hay toàn bộ theo thời giá thị trường thì người sử dụng lao động cũng phải quy định trước trong nội quy lao động của đơn vị.

1.2.4. Trình tự, thủ tục áp dụng trách nhiệm vật chất

Thời hiệu xử lý việc bồi thường thiệt hại là 6 tháng, trường hợp đặc biệt cũng không quá 12 tháng kể từ khi xảy ra hư hỏng hoặc mất mát tài sản. Khoản bồi thường này sẽ trừ dần vào lương tháng của người lao động nhưng không được vượt quá 30% tiền lương mỗi tháng.

1.2.5. Giải quyết tranh chấp

Người bị xử lý kỷ luật lao động, tạm đình chỉ công việc hoặc phải bồi thường theo trách nhiệm vật chất nếu không thấy thỏa đáng, có quyền khiếu nại với người sử dụng lao động, với cơ quan có thẩm quyền hoặc yêu cầu giải quyết tranh chấp lao động theo trình tự luật định.

1.3. Những yếu tố ảnh hưởng đến thực hiện pháp luật về trách nhiệm vật chất

1.3.1. Yếu tố kinh tế

Yếu tố kinh tế bao gồm tổng thể các điều kiện, hoàn cảnh về kinh tế

-xã hội, hệ thống các chính sách xã hội và việc triển khai thực hiện, áp dụng chúng trong thực tế xã hội.

1.3.2. Yếu tố pháp luật

Hoạt động thực hiện pháp luật về trách nhiệm vật chất theo pháp luật lao động Việt Nam có liên quan rất chặt chẽ với hoạt động xây dựng pháp luật về trách nhiệm vật chất theo pháp luật lao động Việt Nam. Để thực hiện và thực hiện pháp luật về trách nhiệm vật chất theo pháp luật lao động Việt Nam có hiệu quả trước hết phải có pháp luật về trách nhiệm vật chất theo pháp luật lao động Việt Nam tốt.

1.3.3. Yếu tố ý thức của người sử dụng lao động, người lao động

Thực thi pháp luật về trách nhiệm vật chất ảnh hưởng rất nhiều đến ý thức của người lao động và người sử dụng lao động. Trong quá trình tham gia vào quan hệ lao động, người lao động trước hết phải thực hiện đúng các quy định về tuân thủ kỷ luật lao động và trách nhiệm vật chất. Thực hiện các quyền và nghĩa vụ của lao động trên cơ sở hợp đồng lao động, thỏa ước lao động tập thể và quy định của pháp luật.

Tiểu kết chương 1

Khi nghiên cứu về một vấn đề học thuật cụ thể, các nội dung lý luận của vấn đề là rất quan trọng. Nó là cơ sở cho việc định hướng nghiên cứu các nội dung của các chương sau. Trong nội dung chương 1 của luận văn, tác giả tập trung nghiên cứu, hệ thống hóa các vấn đề lý luận cơ bản nhất về trách nhiệm vật chất. Trong đó, các vấn đề được nghiên cứu cụ thể như:

Khái quát về trách nhiệm vật chất trong quan hệ lao động. Từ việc nghiên cứu, phân tích, đánh giá các khái niệm có liên quan, tác giả đã xây dựng khái niệm chung nhất về trách nhiệm vật chất làm cơ sở cho việc phân tích các đặc điểm của loại trách nhiệm này.

Trên cơ sở khái niệm trách nhiệm vật chất, tác giả đã phân tích cụ thể các đặc điểm của trách nhiệm vật chất trong quan hệ lao động.

Tác giả đã đứng ở các góc độ khác nhau để chỉ ra và phân tích các ý nghĩa pháp lý của quy định pháp luật về trách nhiệm vật chất trong quan hệ lao động.

Trên cơ sở việc nghiên cứu các quy định pháp luật, tác giả đã nghiên cứu và làm rõ khái niệm pháp luật về trách nhiệm vật chất, nội dung pháp luật về trách nhiệm vật chất, các yếu tố tác động đến việc thực thi pháp luật về trách nhiệm vật chất. Qua đó có cái nhìn bao quát về những quy định pháp luật có liên quan đến vấn đề này.

Chương 2

THỰC TRẠNG PHÁP LUẬT VỀ TRÁCH NHIỆM VẬT CHẤT VÀ THỰC TIỄN ÁP DỤNG TẠI CÁC DOANH NGHIỆP TỈNH QUẢNG TRỊ

2.1. Quy định pháp luật về trách nhiệm vật chất

2.1.1. Căn cứ áp dụng trách nhiệm vật chất

Trách nhiệm vật chất chỉ phát sinh khi có các căn cứ do pháp luật quy định. Nói chung, các căn cứ xác định trách nhiệm vật chất cũng là căn cứ xác định bồi thường thiệt hại nói chung. Tuy nhiên, chúng không hoàn toàn đồng nhất mà trách nhiệm vật chất có những đặc thù cơ bản sau đây:

- Về hành vi vi phạm
- Về vấn đề lỗi

2.1.2. Xác định mức bồi thường và cách thức thực hiện bồi thường

Mức bồi thường của người lao động theo trách nhiệm vật chất được quy định tại Bộ luật lao động. Người lao động làm hư hỏng dụng cụ, thiết bị hoặc có hành vi khác gây thiệt hại tài sản của người sử dụng lao động thì phải bồi thường theo quy định của pháp luật.

2.1.3. Trình tự, thủ tục và thời hiệu áp dụng trách nhiệm vật chất

a. Thời hiệu áp dụng trách nhiệm vật chất

Trình tự, thủ tục, thời hiệu xử lý việc bồi thường thiệt hại được áp dụng theo quy định tại Điều 123 và Điều 124 của Bộ luật LĐ.

b. Thủ tục áp dụng trách nhiệm vật chất.

Thủ tục áp dụng trách nhiệm vật chất là các bước mà người sử dụng lao động phải tuân thủ khi áp dụng trách nhiệm vật chất đối với người lao động. Bởi vì, nếu không tuân theo các quy định này, việc áp dụng trách nhiệm vật chất đối với người lao động sẽ bị coi là trái pháp luật. Điều này nhằm mục đích đảm bảo cho việc xử lý kỷ luật được đúng đắn, tránh sự lạm dụng quyền lực của người sử dụng lao động. Đồng thời, nó cũng đảm bảo cho người lao động biết được mức bồi thường và thời hạn bồi thường và có cơ hội để bào chữa cho các hành vi của mình. Tuy nhiên, cũng cần phải thấy rằng chỉ một số nước quy định về vấn đề này, một số nước khác không quy định bởi họ cho đó là quyền của người sử dụng lao động nên pháp luật không can thiệp.

2.1.4. Giải quyết tranh chấp

a. Khiếu nại và giải quyết khiếu nại về trách nhiệm vật chất

b. Giải quyết tranh chấp về kỷ luật lao động và trách nhiệm vật chất

Các tranh chấp lao động phải được giải quyết trong thời hạn pháp luật quy định.

c. Xử phạt vi phạm hành chính về các hành vi vi phạm pháp luật về kỷ luật lao động và trách nhiệm vật chất

2.2. Đánh giá thực trạng pháp luật về trách nhiệm vật chất

2.2.1. Những kết quả đạt được

Thứ nhất, quy định về bồi thường thiệt hại.

Thứ hai, quy định các mức bồi thường thiệt hại theo thời giá thị trường hoặc hợp đồng trách nhiệm khi người lao động làm mất dụng cụ, thiết bị, tài sản của người sử dụng lao động hoặc tài sản khác do người sử dụng lao động giao hoặc tiêu hao vật tư quá định mức cho phép.

Thứ ba, xác định rõ nguyên tắc bồi thường thiệt hại trong quan hệ lao động khi người lao động gây thiệt hại về tài sản.

Thứ tư, pháp luật cho phép tổ chức công đoàn cấp trên trực tiếp cơ sở được quyền tham gia xử lý trách nhiệm vật chất.

Thứ năm, pháp luật hiện hành đã tăng thời hiệu xử lý trách nhiệm vật chất khi người lao động có hành vi vi phạm trách nhiệm vật chất.

Thứ sáu, quy định rõ trình tự, thủ tục áp dụng trách nhiệm vật chất tạo sự thống nhất trong áp dụng trách nhiệm vật chất.

Thứ bảy, xác định rõ trường hợp người lao động có quyền khiếu nại với người sử dụng lao động, với cơ quan có thẩm quyền theo quy định của pháp luật hoặc yêu cầu giải quyết tranh chấp lao động theo trình tự do pháp luật quy định nếu người lao động phải bồi thường theo chế độ trách nhiệm vật chất không thoả đáng.

2.2.2. Những hạn chế tồn tại

Thứ nhất, pháp luật quy định thời hiệu xử lý kỷ luật lao động, trách nhiệm vật chất

Thứ hai, quy định thành phần khi họp xử lý kỷ luật, trách nhiệm vật chất

Thứ ba, theo quy định tại Điều 130 Bộ luật Lao động thì mức bồi thường và khấu trừ tiền lương

Thứ tư, hiện nay, Bộ luật Lao động chưa quy định rõ và mô tả đầy đủ hành vi cá nhân hoặc tập thể của người lao động cố ý gây thiệt hại về tài sản của người sử dụng lao động

2.3. Thực tiễn áp dụng pháp luật về trách nhiệm vật chất tại các doanh nghiệp tỉnh Quảng trị

2.3.1. Tình hình kinh tế xã hội và các doanh nghiệp hoạt động tại tỉnh Quảng Trị

Thứ nhất, về tình hình kinh tế xã hội của tỉnh Quảng Trị

Thứ hai, về tình hình phát triển của các doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh Quảng Trị

2.3.2. Thực tiễn áp dụng pháp luật về trách nhiệm vật chất trong các doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh Quảng Trị

2.3.2.1. Tình hình áp dụng trách nhiệm vật chất trong các doanh nghiệp

2.3.2.2. Thực tiễn áp dụng pháp luật về trách nhiệm vật chất trong các doanh nghiệp

Thứ nhất, về căn cứ áp dụng trách nhiệm vật chất

Thứ hai, xác định mức bồi thường và cách thực hiện bồi thường thiệt hại

Thứ ba, về trình tự, thời hiệu áp dụng trách nhiệm vật chất

Thứ tư, về mức bồi thường thiệt hại

Thứ năm, các doanh nghiệp xác định không thống nhất hành vi vi phạm cố ý gây thiệt hại về tài sản của doanh nghiệp.

Thứ sáu, về giải quyết tranh chấp liên quan đến việc áp dụng trách nhiệm vật chất

Tiểu kết Chương 2

Trong nội dung chương 2, tác giả đi vào nghiên cứu quy định pháp luật có liên quan đến trách nhiệm vật chất như: căn cứ phát sinh trách nhiệm vật chất, chủ thể chịu trách nhiệm vật chất, mức bồi thường và cách xác định thiệt hại.

Trên cơ sở phân tích các quy định pháp luật hiện hành, tác giả đã đưa ra những đánh giá về ưu điểm và hạn chế trong các quy định pháp luật có liên quan đến trách nhiệm vật chất. Những đánh giá này là cơ sở để tác giả đưa ra những kiến nghị cụ thể nhằm hoàn thiện pháp luật về trách nhiệm vật chất.

Luận văn cũng nghiên cứu thực tiễn áp dụng pháp luật về trách nhiệm vật chất tại tỉnh Quảng Trị trên các phương diện về căn cứ áp dụng trách nhiệm vật chất, xác định mức bồi thường thiệt hại và cách thực hiện bồi thường thiệt hại, trình tự thủ tục áp dụng trách nhiệm vật chất và giải quyết các tranh chấp liên quan đến trách nhiệm vật chất để từ đó có cơ sở xây dựng và hoàn thiện pháp luật lao động nói chung và pháp luật về trách nhiệm vật chất nói riêng.

Chương 3

ĐỊNH HƯỚNG, GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN VÀ NÂNG CAO HIỆU QUẢ ÁP DỤNG PHÁP LUẬT VỀ TRÁCH NHIỆM VẬT CHẤT

3.1. Định hướng hoàn thiện pháp luật về trách nhiệm vật chất

Thứ nhất, bảo đảm và mở rộng quyền quản lý lao động của người sử dụng lao động trong mối tương quan với bảo vệ quyền lợi người lao động.

Thứ hai, tăng cường đảm bảo trật tự kỷ cương của Nhà nước và xã hội trong lĩnh vực lao động.

Thứ ba, hoàn thiện hệ thống thiết chế, bao gồm cả các thiết chế quản lý và các thiết chế hỗ trợ quan hệ lao động về trách nhiệm vật chất.

Thứ ba, đáp ứng yêu cầu của quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và hội nhập quốc tế

3.2. Giải pháp hoàn thiện pháp luật về trách nhiệm vật chất

Thứ nhất, pháp luật cần quy định thời hiệu xử lý trách nhiệm vật chất

Thứ hai, cần sửa đổi bổ sung Nghị định số 05/2015/NĐ-CP quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành một số điều của Bộ luật lao động quy định thành phần quy định khi hợp xử lý kỷ luật

Thứ ba, bổ sung quy định mức bồi thường thiệt hại đối với các trường hợp người lao động sơ suất làm hư hỏng dụng cụ, thiết bị trị giá trên 10 tháng lương tối thiểu vùng.

Thứ tư, bổ sung quy định trong các văn bản pháp luật hướng dẫn thi hành Bộ luật lao động quy định rõ và mô tả đầy đủ hành vi cá nhân hoặc tập thể của người lao động cố ý gây thiệt hại về tài sản của người sử dụng lao động.

Thứ năm, bổ sung quy định về cách bồi thường thiệt hại theo thỏa thuận

Thứ sáu, quy định về hợp đồng trách nhiệm cần được giải thích và hướng dẫn cụ thể.

Thứ bảy, về việc phân chia bồi thường

3.3. Giải pháp nâng cao hiệu quả áp dụng pháp luật về trách nhiệm vật chất

3.3.1. Giải pháp chung

- *Đẩy mạnh công tác tuyên truyền giáo dục pháp luật.*
- *Tăng cường các biện pháp bảo đảm kỷ luật lao động trong doanh nghiệp*
- *Nâng cao vai trò của tổ chức công đoàn cơ sở.*
- *Tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra lao động.*

3.3.2. Giải pháp tại tỉnh Quảng Trị

- *Tăng cường kiểm tra, thanh tra việc thực hiện pháp luật lao động về trách nhiệm vật chất*
- *Hướng dẫn các doanh nghiệp trên địa bàn triển khai thực hiện Bộ luật lao động liên quan đến chế độ trách nhiệm vật chất một cách triệt để nhất,*
- *Chỉ đạo các ngành chức năng phối hợp với công đoàn nắm tình hình đời sống công nhân, có biện pháp hỗ trợ kịp thời người lao động có*

hoàn cảnh khó khăn, phối hợp với các doanh nghiệp hỗ trợ tạo điều kiện thuận lợi để người lao động cùng gia đình.

- *Chỉ đạo các ngành chức năng có biện pháp hỗ trợ doanh nghiệp đối thoại, thương lượng để giải quyết những mâu thuẫn*

Tỉnh Quảng Trị cần ban hành chính xây dựng cơ chế phối hợp quản lý lao động giữa các doanh nghiệp.

- *Các doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh Quảng trị cần tiếp tục ban hành nội quy lao động và tiến hành ký kết và thực hiện thỏa ước lao động tập thể có nội dung liên quan đến trách nhiệm vật chất của các bên tham gia quan hệ lao động tại doanh nghiệp.*

- *Tỉnh Quảng trị cần ban hành chỉ thị về đẩy mạnh công tác tuyên truyền giáo dục pháp luật lao động nói chung và trách nhiệm vật chất nói riêng.*

- *Tăng cường ý thức trách nhiệm cho người lao động và người sử dụng lao động.*

Tiểu kết chương 3

Trong tiến trình hội nhập quốc tế thì việc hoàn thiện pháp luật về lao động nói chung và trách nhiệm vật chất nói riêng là vấn đề cần thiết đặt ra trong tình hình hiện nay.

Pháp luật về trách nhiệm vật chất ngày càng hoàn thiện đã tạo ra một hành lang pháp lí bảo vệ cho người sử dụng lao động và người lao động khi tham gia quan hệ lao động. Tuy nhiên, qua quá trình áp dụng trên thực tế cho thấy những quy định này đã và đang bộc lộ nhiều bất cập, hạn chế.

Để hoàn thiện pháp luật về trách nhiệm vật chất, nhà nước cần định rõ những phương hướng hoàn thiện và đề ra những giải pháp cụ thể. Dựa trên việc đánh giá thực trạng pháp luật về trách nhiệm vật chất và quá trình thực hiện những quy định đó trên thực tế, luận văn đề xuất một số giải pháp hoàn thiện cũng như nâng cao hiệu quả thực thi pháp luật về trách nhiệm vật chất.

Nhà nước cần sớm có những quy định hướng dẫn cụ thể về các vấn đề liên quan đến trách nhiệm vật chất, quy định cụ thể thời hiệu áp dụng trách nhiệm vật chất, các hành vi vi phạm trách nhiệm vật chất, thủ tục áp dụng trách nhiệm vật chất, trình tự áp dụng trách nhiệm vật chất... Việc sửa đổi những quy định hiện hành về trách nhiệm vật chất cần đặt ra trong các giải pháp nâng cao hiệu quả việc thực thi pháp luật về trách nhiệm vật chất giai đoạn hiện nay.

KẾT LUẬN

Sau khi nghiên cứu đề tài “*Pháp luật về trách nhiệm vật chất qua thực tiễn các doanh nghiệp tại tỉnh Quảng Trị*” luận văn rút ra một số kết luận sau đây:

Thứ nhất, trách nhiệm vật chất giữ vai trò quan trọng không chỉ đối với bản thân người lao động, người sử dụng lao động mà còn có ý nghĩa đối với xã hội. Một mặt, trách nhiệm vật chất duy trì kỷ luật lao động. Trách nhiệm vật chất cũng góp phần điều tiết mối quan hệ lao động của người lao động và người sử dụng lao động hài hòa. Điều đó tạo cho nhà nước tính ổn định về an ninh trật tự, tăng vấn đề an sinh xã hội cho đất nước.

Thứ hai, pháp luật về trách nhiệm vật chất chủ yếu quy định về nhóm các quy phạm liên quan đến cơ sở áp dụng trách nhiệm vật chất, căn cứ áp dụng trách nhiệm vật chất, xác định mức bồi thường thiệt hại, xác định cách thức thực hiện bồi thường thiệt hại, quy định thời hiệu áp dụng trách nhiệm vật chất và trình tự thủ tục áp dụng trách nhiệm vật chất.

Thứ ba, pháp luật về trách nhiệm vật chất ngày càng đóng vai trò quan trọng trong quá trình hoạt động của doanh nghiệp. Tuy nhiên, một thực tế đang tồn tại là pháp luật hiện hành điều chỉnh về vấn đề này chưa đáp ứng được yêu cầu của thực tế. Pháp luật về trách nhiệm vật chất cần phải được thực hiện nghiêm ngặt hệ thống các quy phạm pháp luật từ phía người lao động và người sử dụng lao động. Nhiều các vấn đề được đặt ra, nhằm thực thi tốt pháp luật về trách nhiệm vật chất, trong đó vấn đề tuyên truyền phổ biến giáo dục pháp luật; vấn đề sửa đổi, bổ sung các

văn bản pháp luật về trách nhiệm vật chất, vấn đề thanh tra xử lý vi phạm, vấn đề chế tài xử phạt... được đặt ra cần thiết phải được giải quyết. Hoàn thiện hệ thống pháp luật về trách nhiệm vật chất là một nhiệm vụ cấp thiết đặt ra trong giai đoạn hiện nay để bảo vệ người lao động và người sử dụng lao động.

Thứ tư, luận văn đã cơ bản giải quyết được một số các vấn đề đặt ra:

- Khái quát các vấn đề cơ bản của pháp luật về trách nhiệm vật chất, làm rõ nội dung một số khái niệm cơ bản có liên quan.

- Phân tích thực trạng các quy định của pháp luật về trách nhiệm vật chất và thực trạng thực thi pháp luật về an toàn, vệ sinh lao động trong các doanh nghiệp tại tỉnh Quảng Trị. Luận văn làm rõ những bất cập từ quy định của pháp luật và vấn đề áp dụng pháp luật về trách nhiệm vật chất giai đoạn hiện nay.

- Trên cơ sở những phân tích về thực trạng, những bất cập, tồn tại, luận văn đề xuất một số định hướng, kiến nghị góp phần hoàn thiện quy định của pháp luật và đưa ra những giải pháp thực thi có hiệu quả pháp luật về trách nhiệm vật chất giai đoạn hiện nay.